

*Лаврухіна В. Л.,**кандидат філологічних наук,**доцент кафедри практики англійського усного та писемного мовлення
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди*

ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ОДИН З АСПЕКТІВ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Анотація. У процесі становлення в Україні ринкових відносин, на тлі світової глобалізації перед майбутніми фахівцями стоїть проблема переосмислення стереотипів мислення, ціннісних орієнтацій, соціальних установок, що свідчить про актуальність вивчення мовних явищ у їх співвідношенні з кумулятивною, культураною функцією. Це передбачає виявлення національно-культурної специфіки мовних одиниць, насамперед слова як комплексної одиниці мови та культури. Тому нині однією з провідних тенденцій у процесі професійної підготовки має стати систематичне включення у навчальний процес на всіх його етапах елементів культури.

У статті розглядається важливість включення елементів культури у навчальний процес під час підготовки майбутніх учителів іноземної мови, а саме під час вивчення фразеологічного фонду як складника розвитку соціокультурної компетенції фахівців. Формування соціокультурної компетенції є важливим фактором в опануванні іноземної мови. Одним із важливих напрямів у процесі професійної підготовки майбутніх викладачів має стати взаємодія складників культури та освітнього процесу на різних етапах. Важливо сприймати ідіоми в контексті, який подається в автентичних джерелах. Указується: якщо контекст культури передбачає знання реалій, загальних для всього народу-носія, то соціальний контекст – це знання конкретних соціальних умов спілкування, прийнятих у країні, мова якої вивчається. Саме в них природно виражається мислення англійців у мові. Вивчення фразеологічних одиниць та вільне володіння ними тісно пов'язане із соціокультурною компетенцією. У статті наводяться приклади практичних завдань, метою яких є вдосконалення професійної компетенції майбутніх спеціалістів, виокремлюються певні труднощі, які можуть трапитися у процесі навчання. Завдання можуть базуватися як на самостійній роботі студентів, так і груповій, коли викладач корелює роботу щодо визначення значень фразеологічних одиниць. Особлива увага приділяється перекладу ідіом, що важливо для розуміння менталітету англійців. Указується на важливості етимологічного аналізу фразеологічних одиниць, який пов'язує мову з історичними подіями, персоналіями, природою країни, мова якої вивчається. Розглядаються фактори, які сприяють успішному опануванню мови.

Ключові слова: культура, соціокультурна компетенція, фразеологічна одиниця, ідіома.

Постановка проблеми. Вагомим фактором у підготовці майбутніх кваліфікованих фахівців є якість освіти. Згідно із Законом України «Про освіту» визначено, що «метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих

та фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору» [1]. Сьогодні в освіті відбуваються значні зміни, вони охоплюють майже всіх учасників педагогічного процесу. Інтерес студента до опанування знань та їх подальшого ефективного використання – це основний фактор успіху всього освітнього процесу. У процесі становлення в Україні ринкових відносин, на тлі світової глобалізації перед майбутніми фахівцями стоїть проблема переосмислення у свідомості соціально-психологічних детермінантів поведінки, стереотипів мислення, ціннісних орієнтацій, соціальних установок. Тому нині однією з провідних тенденцій у процесі професійної підготовки має стати систематичне включення у навчальний процес на всіх його етапах елементів культури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні роки увага науковців до феномену соціокультурної компетенції як одного з показників готовності особистості до міжкультурної комунікації значно посилилась. Питання про країнознавчий, лінгвокраїнознавчий та соціокультурний аспекти навчання іноземних мов, про зміст комунікативної компетенції знайшли теоретичне обґрунтування у працях багатьох учених (М.А. Арія, Є.М. Верещагін, І.А. Воробйова, Н.І. Гез, М.Б. Євтух, І.О. Зимня, Н.Б. Ішханян, В.Г. Костомаров, О.О. Леонт'єв, Ю.І. Пассов, В.Г. Редько, В.В. Сафонова, Л.М. Смелякова, Г.Д. Томахін, В.М. Топалова та ін.). Усі компоненти соціокультурної компетенції взаємопов'язані через поняття культурного та соціального контекстів, опанування їх має відбуватися комплексно. Якщо контекст культури передбачає знання реалій, загальних для всього народу-носія, то соціальний контекст – це знання конкретних соціальних умов спілкування, прийнятих у країні, мова якої вивчається. Так, країнознавча компетенція у структурі соціокультурної компетенції є вмінням людини усвідомлено враховувати знання соціального і культурного контекстів країни в процесі іншомовного спілкування [2].

Невід'ємною частиною професійної компетентності є соціокультурна компетенція. Соціокультурна компетенція під час опанування іноземної мови – один із факторів, який впливає на особистісну підготовку, успіх у навчанні та подальше використання знань у професійній діяльності.

Актуальність дослідження пов'язана з тим, що сучасні запити висувають особливі вимоги до готовності починаючих фахівців до життя, можливості дати їм не тільки знання, а і способи їх опанування. Людина повинна бути готова і здатна діяти в тій чи іншій сфері діяльності, її знання повинні відповідати конкретним вимогам, критеріям, стандартам у відповідній сфері діяльності. Здатність людини вирішувати конкретні завдання та отримувати результати в тій чи іншій сфері діяльності є рисами, які доводять, що вона компетентна у своїй професійній галузі.

Наразі досягнуто значних результатів у дослідженні соціокультурної компетенції під час навчання. Проте увагою більшості науковців оминається питання включення соціокультурної компетенції до складу професійної підготовки майбутніх освітян.

Мета статті – дослідити формування соціокультурної компетенції у майбутніх учителів іноземної мови за допомогою опрацювання та вивчення фразеологічних одиниць на автентичних англійських матеріалах, показати значущість фразеологічного фонду у формуванні професійної компетенції.

Виклад основного матеріалу. Лексикографічні джерела визначають компетенцію як « добру обізнаність із чим-небудь » [3]. Міжнародна комісія Ради Європи розглядає поняття «компетентність» як ключові вміння, опорні знання, тобто індикатори знання, вміння, ставлення, які не тільки підтримують, а й забезпечують досягнення успіхів у різноманітних сферах життя [4, с. 107]. Соціокультурна компетенція – це знання культурних особливостей носія мови, його традицій, норм поведінки й етикету, вміння розуміти й адекватно використовувати їх у процесі спілкування, залишаючись при цьому носієм іншої культури. Формування соціокультурної компетенції у своїй основі має інтеграцію особистості в систему світової та національної культури. Викладач іноземної мови повинен розуміти, що мета навчання іноземної мови – це можливість використовувати її як інструмент у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу.

Цей факт загострює особливу увагу до соціокультурного складника іншомовної комунікативної компетенції. На особливу увагу заслуговує підготовка педагогічних кадрів. Майбутні фахівці повинні розуміти різницю між культурою рідної країни та інших країн, позитивно сприймати інші культури та вміти розуміти соціокультурні відмінності. Т.М. Колодько, досліджуючи проблему формування соціокультурної компетенції майбутніх учителів іноземних мов, на основі системного підходу розглядає її як своєрідну цілісну систему взаємопов'язаних компонентів: країнознавчу, лінгвокраїнознавчу, соціолінгвістичну компетенції. «Зміст процесу формування соціокультурної компетенції майбутніх учителів іноземних мов розглядається як когнітивний, творчий, відкритий та особистісно зорієнтований і спрямовується на розвиток у студентів системи усталених знань про країну та народ, мова якого вивчається, та національно-культурних особливостей та реалій країни; системи мовленнєвих і комунікативних умінь і навичок практичного володіння мовою; вміння співвідносити свою культуру з культурою іншої країни; вміння бачити спільне і відмінне у цих культурах, у світосприйнятті їх носіїв, у системах норм, правил щодо різноманітних життєвих ситуацій [5].

Формування соціокультурних знань і умінь означає розширення обсягу лінгвокраїнознавчих і країнознавчих знань за рахунок нової тематики і проблематики мовного спілкування. Студент повинен постійно поглиблювати знання про країну, мова якої вивчається, її науку та культуру, історичні і сучасні

реалії, громадських діячів, місце цієї країни у світовому співтоваристві, світовій культурі, бо ці знання – невід'ємна частина знань ерудованої людини. Не менш важливо знати про взаємини з нашою країною; розширювати обсяг лінгвістичних і культурознавчих знань, навичок і умінь, пов'язаних з адекватним використанням мовних засобів і правил мовної і немовної поведінки відповідно до норм, прийнятих у країні мови, що вивчається. Специфіка дисципліни «іноземна мова» полягає в тому, що провідним компонентом змісту навчання іноземної мови є не основи наук, а способи діяльності (навчання різних видів мовленнєвої діяльності: говорінню, аудіюванню, читанню, письму).

Однією з актуальних проблем сьогодні варто назвати проблему переваг та важливості вивчення та використання ідіом в англійській мові. Англійська мова багата на ідіоми та без них вона б втратила свою різноманітність. Цікавим фактом є те, що ідіоми з різних сфер діяльності людини (військова сфера, спортивні, технічні терміни тощо) зараз використовуються у повсякденному житті. Вивчаючи англійську мову, студенти мають певні труднощі у процесі її опанування. Деякі студенти, які мали можливість подорожей в англійські країни, зазначали, що найбільшою проблемою у спілкуванні з носіями була проблема нерозуміння ідіом, навіть якщо вони мали достатній рівень володіння англійською мовою. Тому вивчення та широке використання ідіоматичних конструкцій допомагає студентам у спілкуванні з англійським населенням. Але є два способи вивчення англійської мови: англійська за підручником та розмовна англійська. Під час вивчення англійської мови за підручниками учні поринають у світ правильного словникового запасу та чітких граматичних конструкцій, тоді як розмовна англійська допускає використання жаргону, сленгу та ідіом. Саме за допомогою розмовної англійської людина буде звучати природньо в процесі розмови. В.М. Огольцев вважає, що фразеологізми мають культурний компонент значення. Він підкреслює, що національна самобутність мови знаходить найяскравіше й безпосереднє вираження у фразеології [6, с. 130].

Для повного розуміння функціонування фразеологічних одиниць у мові необхідно зв'язувати їх із менталітетом нації. Менталітет – це категорія, яка відображає внутрішню організацію, склад душі народу. Зазвичай, під менталітетом розуміють певну глибинну структуру свідомості, яка залежить від соціокультурних, мовних, географічних й інших факторів. Фразеологічні одиниці концентруються у мові століттями та знову утворюються, тому що вони вбирають культурну інформацію, дають можливість сказати багато, використовуючи менше мовних засобів, і водночас досягають глибини народного духу, культури [7].

Інтеграція ідіом у процес навчання може бути складною або неефективною, оскільки це не є актуальним або необхідним для здійснення навчальних цілей. Але загальне використання ідіом у щоденному спілкуванні викликало необхідність у галузі викладання щодо впровадження цього інструменту в класі та поза ним. Це має допомогти студентам бути конкурентоспроможними, покращити їх лексичний запас та опанувати неформальний спосіб розмовляти англійською мовою. Слід зазначити, що в британському та американському мовознавстві до складу ідіом західні лінгвісти зараховують не лише фразеологізми всіх типів, а й паремії (приказки, прислів'я, крилаті вислови, цитати тощо).

Найпростіше й найпоширеніше визначення ідіоми стверджує, що ідіома – це поєднання слів, яке має значення, яке відрізняється від значень окремих слів у цьому поєднанні. Воно може мати буквально значення в одній ситуації та використовуватися в ідіоматичному значенні в іншій. Воно є вираженням світогляду комуніканта на те чи інше явище або предмет. Тому важливо сприймати ідіоми в контексті, який подається в автентичних джерелах. Саме в них природно виражається мислення англійців у мові.

Наприклад, ідіому “to sit on the fence” / «сідти на паркані» можна буквально сприйняти, що хтось сидить на паркані «Я сидів на паркані і спостерідав за грою». Однак ідіоматичне значення «сидіти на паркані» полягає в тому, що не ясно, який вибір робити щодо певного питання.

Структура ідіом унікальна і закріплена. Вираз “to sit on the fence” (сидіти на паркані) не може змінюватися на множину (сидіти на парканах). Але до ідіоматичної фрази можна додавати прикметники та прислівники. Наприклад: *The politician has been sitting squarely in the middle of the fence since the election. Політик робив свій вибір із початку виборів.*

Важливо також указувати на існування фразеологізмів, які за своєю структурою нічим не відрізняються від ідентичних словосполучень із прямим значенням. Так, наприклад, вільне словосполучення *red tape* має значення червона стрічка. Але значення ідіоми *red tape* – канцелярський формалізм, бюрократизм. *The tables are/were turned* – столи перекинута/були перекинута. Значення ж ідіоми – ситуація докорінно змінилася, супротивники помінялися ролями.

Фразеологізм може іноді відрізнятися від змінного словосполучення лише артиклем, який є у цьому разі формальною диференціальною ознакою. Наприклад: *to go to the sea* – відправитися до моря, *to go to sea* – стати моряком; *to draw a line* – провести смугу; *to draw the line* – встановити межу дозволеного.

Деякі власні імена також набули переносного значення і можуть викликати певні труднощі під час розуміння іномовного тексту. Вони набули свого постійного значення і добре відомі носіям мови. Але під час перекладу вони подаються описово. Так, *Mrs. Grundy* – світ людини, існуюча мораль, *Jack Ketch* – кат; *Tommy Atkins* – англійський солдат.

Саме тому вивчення фразеологізмів, маючи певні труднощі, потребує уваги та зацікавленості студентів щодо опанування запропонованого матеріалу.

Студенти можуть опрацювати ідіоми за допомогою фразеологічних словників із подальшим виконанням вправ, пов'язаних із цими ідіомами. Вправи можуть бути різноманітними, наприклад:

Task 1. *Match the idioms with their meanings. / З'єднайте ідіому з її значенням.*

Task 2. *Replace the words in bold with the given phrases (idioms). / Замініть слова, подані жирним шрифтом, поданими у списку фразами.*

Task 3. *Fill in the gaps with the phrases from the list. / Заповніть пропуски фразами, поданими у списку.*

Task 4. *Choose the word which best completes each sentence. / Оберіть слово, яке правильно доповнює речення.*

Ефективним та цікавим є завдання типу *Rewrite the following sentences using the words in bold. Do not change these words in any way. / Перепишіть наступні речення використовуючи слова, подані жирним шрифтом. Не змінюйте ці слова.*

Студенти в цьому разі не тільки повторюють вивчені ідіоми, а й використовують їх у контексті, узгоджуючи граматично з іншими словами у реченні. Наприклад:

I was extremely happy when I won the first prize. MOON.....

Знаючи значення ідіоми *over the moon*, студенти з легкістю виконують це завдання: *I was over the moon when I won the first prize.*

Завдання ускладнюється, якщо ідіома буде мати дієслово у своїй структурі і студентам потрібно правильно узгодити це дієслово у реченні:

Roger's just become a carpenter, so he's still developing his skills. ROPES.....

Потрібна в цьому реченні ідіома – *learn the ropes*. Правильна відповідь: *Roger's just become a carpenter, so he's still learning the ropes.*

Вивчення ідіом може відбуватися без словника під час виконання різноманітних завдань. Наразі є багато підручників та посібників відомих видавництв Великої Британії. Деякі з них адаптовані до реалій країни, у якій англійська вивчається. Більшість розглядає культуру Великої Британії та пов'язує її зі світовою. Але світ подається очима британців. Наприклад поширені завдання типу: *Read the text and try to explain the idioms in bold. / Прочитайте текст та спробуйте пояснити ідіоми, подані жирним шрифтом.* Щодо тексту, то він може бути рекламним, текст-листом (як формальний, так і неформальний) тощо. Це залежить від обраної на занятті теми. Щодо ідіом, то доцільно саме пояснювати їх, але не перекладати. Переклад ідіом – питання окреме, бо потребує не тільки розуміння сенсу ідіоми, а й знання фразеологічного фонду рідної мови. Як відомо, ідіоми перекладаються також ідіомами з ідентичним значенням мови перекладу, а це є окремим питанням. Водночас досвід показує, що виконання вправ, пов'язаних із фразеологічним фондом двох мов, викликає зацікавленість.

На наш погляд, вправи, які активізують творчу мисленнєву діяльність, є найбільш ефективними. Це може бути завдання на складання речень, повідомлень, невеликих творів за поданою ситуацією, які б включали подані фразеологічні одиниці. Дієвим є підбір викладачем ідіом, які можна було б використовувати для розкриття певних тем.

Наприклад: *Task. Make up a story about your summer holidays and tell it to your group mates. Use the given idioms. / Складіть та розкажіть своїм друзям про літні канікули. Використовуйте подані ідіоми: down in the dumps, to catch one's eye, right up one's street, take things easy, off the beaten track, in one's element, the crack of the dawn.*

Але перед тим, як почати складати твір, доцільно чітко розібрати значення кожної ідіоми і навіть закріпити їх використання. Студентам може бути запропоновано самостійно знайти значення ідіом за допомогою словника або зробити вправи, у яких подано контекст, і вони можуть здогадатися, що значить та чи інша ідіома. Часто дослівний переклад ідіоми та її значення можуть збігатися з наявною в українській мові ідіомою. Наприклад: *the beaten track* – уторований (битий) шлях. Ця ідіома позначає щось відоме, випробуване багатьма як в українській, так і в англійській мові. Студент, що вивчає англійську мову, легко здогадається, що фраза *off the beaten track* позначає щось незвичайне та навіть невідоме.

Опанування фразеологічних одиниць за допомогою діалогів та рольових ігор також цікавий та ефективний спосіб усної практики в безпечній обстановці в групі перед спілкуванням

у реальних умовах. Студентам пропонується написання діалогів із використанням ідіом перед усною практикою. Викладач може запропонувати діалог-приклад, який зробить завдання більш зрозумілим. Такий спосіб є ефективним із точки зору запам'ятовування нових фразеологічних одиниць. Написання одного діалогу у парі мотивує студентів до легкого письма. Парна співпраця та рольова діяльність допомагає запам'ятати діалог, який вони написали та повторили на практиці. Співпраця зазвичай робить запам'ятовування ідіом легшим і веселішим. Таким чином, написання діалогу та рольової гри є корисним та цікавим заходом для студентів та результативним видом роботи.

У процесі спілкування його учасники обмінюються думками, намірами, ідеями, переживаннями, а не тільки своїми фізичними діями або продуктами та результатами праці. Функції спілкування можуть бути різноманітними.

Усі стійкі одиниці, про які йдеться, представлені окремими словами, сполученнями слів, частинами речень, окремими реченнями, виражають певні прагматичні значення. Ці значення полягають, зокрема, у вираженні комунікативного наміру, інтенції мовця, його ставлення до змісту повідомлення, що в кінцевому підсумку пов'язується зі змістом висловлювання.

Зауважимо, що важливо, щоб студенти розуміли, у якій саме ситуації коректно використовувати ту чи іншу фразеологічну одиницю. Краще знайомити студентів із певними групами ідіом. Наприклад, ідіоми, які використовуються у письмій мові. Так, в англійській мові багато ідіом використовуються у журналістиці, але на ці ідіоми лише іноді можна натрапити в інших контекстах. Наприклад: *A war-torn country of Vorinland has been further plunged into chaos...* (a war-torn country – країна, яка дуже постраждала у війні; plunge into chaos – опинитися у тяжкому становищі). Рекламні тексти обіцяють покращити життя, заохочують придбати якийсь життєвий досвід або придбати речі, про які мріють: *The cruise ship Ocean Comet offers luxury beyond your wildest dreams. Go on? Do yourself the world of good and book now...* (beyond wildest dreams – більше ніж можна бажати або уявити; do the world of good – зробити так, щоб почувати себе більш здоровим та щасливим).

У формальних текстах (ділових листах, статтях, тощо) також використовують ідіоми. Наприклад, якщо потрібно пов'язати якісь ідеї та події: *The conventional wisdom is that only children can learn a second language to a really high level. Many people claim that a good adult language learner is a contradiction in terms.* (the conventional wisdom – щось, у правдивість чого люди вірять, але у реальному житті виявляється неправдою; a contradiction in terms – несумісність понять).

Ідіоми *on the one hand / on the other hand* використовуються для того, щоб представити протилежні погляди на одну проблему, але часто помилково їх використовують для того, щоб представити два аргументи одного погляду.

Щодо усного мовлення, то під час вивчення ідіом корисно виділяти такі групи: ті, що допомагають висловити успіх (*His new collection goes down the storm.* / Його нова колекція має період успіху.) або невдачу (*The comedian's performance went down like a lead balloon.* / Виступ комедіанта зовсім не сподобався (провалився)); погодження (*You took the words out of my mouth.* / Це саме те, що я хотіла сказати.); незгоду (*I beg to differ.* / Я не згоден. (формальний вираз); пораду (*You've been behaving very badly. It's time to turn over a new leaf and start behaving responsibly.* / Пора жити новим життям та почати

поводитися відповідально) та попередження (*It's great that you want to start your own business, but don't bite more than you can chew.* / Це добре, що ти бажаєш розпочати свій бізнес, але розраховуй свої сили.); надати вдалу відповідь у співбесіді (*Do you think Gill will come and help us tomorrow morning? – Fat chance! She never gets up before ten.* / Як ви думаєте, Джил приїде допомогти нам завтра вранці? – Нізащо! Вона ніколи не прокидається раніше за десяту). Ідіоми цих тематичних груп часто вживаються у повсякденному житті, але це лише поодинокі приклади. Зрозуміло, що цей ряд можна продовжувати залежно від цілей уживання та рівня знань студента.

Як бачимо з наведених прикладів, ідіоматичні вирази нелегко зрозуміти, не маючи певних знань та практичних навичок. Ще важче їх уживати у певній ситуації або контексті. Саме тому викладачі англійської мови повинні усвідомлювати важливість та переваги використання ідіом та інтегрувати це питання у розвиток чотирьох мовних навичок англійської мови.

Ще одним етапом вивчення ідіом є питання їх походження. Якщо викладач ознайомлює студентів із новими виразами, логічно дати завдання підготувати матеріал про їх етимологію. Те, які саме обрати вирази для розвідок, визначається зацікавленістю студентів до певних ідіом або їх культурологічної цінності. Дуже часто виникнення ідіом пов'язане з історичними подіями, відомими особистостями, літературою, традиціями тощо. Важливо також усвідомлювати, що тема заняття також впливає на вибір корпусу ідіом, бо є їх сконцентрованим значенням. Походження багатьох ідіом може бути використане у розробленні практичних завдань.

Висновки. Таким чином, національно-культурна своєрідність фразеологізмів убачається в тому, що вони включають у собі комплекс наївних уявлень носіїв мови про той чи інший еталон, стереотип, концепт національної культури. Аналіз фразеологізмів будь-яким чином виявляє національно-культурну конотацію цього фразеологізму та впливає на культурну обізнаність учнів. Фразеологія є мікросистемою, котра входить у загальну систему мови та має національно-культурну специфіку, тому що той чи інший об'єкт у визначеній культурі існує у специфічних умовах, які властиві тільки цій культурі, і має культурно-асоціативні зв'язки.

Сучасне викладання іноземної мови не є можливим без прищеплення іншомовної культури. Враховуючи вищевикладене, визначимо основні принципи методики діалогу культур у підготовці майбутнього фахівця: людина – це суб'єкт культури й індивідуального розвитку; освіта розуміється як культурно-розвивальне середовище, що поєднує наукові знання з культурною обізнаністю. Без усвідомлення особливостей використання ідіом у ситуаціях мовленнєвого (усного і письмового) спілкування не можна опанувати особливості функціонування мови як інструмента комунікації.

Література:

1. Про освіту : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (Дата звернення 07.02.2021)
2. Вітюк Н.Р. Психологічні особливості формування комунікативних здібностей у майбутніх вчителів : автореф. дис. ... канд. псих. наук, Рівне, 2002. 20 с.
3. Тлумачний словник української мови. URL: <https://slovnkyk.ua/index.php?swrd=компетенція> (Дата звернення 07.02.2021)
4. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / заг. Ред. О.В. Овчарук, Київ : «К.І.С.», 2004. 112 с.

5. Колодько Т.М. Формування соціокультурної компетенції майбутніх учителів іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах: автореф. дис. ... канд. пед. наук. URL: <http://www.disslib.org/formuvannja-sotsiokulturnoyi-kompetentsiyi-majbutnikh-uchyteliv-inozemnykh-mov-u-vyshchychkh.html> (Дата звернення 07.02.2021)
6. Огольцев В.М. Семантизация культурного компонента языковой единицы в учебном словаре устойчивых сравнений. Словари и культуроведение. Москва, 1982. С. 130–137.
7. Маслова В.А. Лингвокультурология. Учебное пособие для студентов высших учебных заведений. Москва : Академия, 2001. 183 с.
8. Большой толковый психологический словарь. Роберт Артур (Penguin), том 2, (А-О), пер. с англ., Москва : Вече, АСТ, 2000, 592 с.
9. Oxford Dictionary of English Idioms / ed. by John Ayto. Third Edition. Oxford University Press, 2015. 416 p.

Lavrukhina V. Using of phraseological units in teaching English as one of the aspects of formation of social and cultural competence

Summary. In the process of formation of market relations in Ukraine and being in the medium of globalization, future specialists face the problem changing the stereotypes of thinking, values, social attitudes, which indicates the relevance of studying linguistic phenomena with cumulative, cultural function. This involves identifying the national and cultural specifics of the language units and, above all, a word as a complex unit of language and culture. Therefore, one of the leading tendencies in the process of professional training should be a systematic inclusion of culture elements in the educational process at all stages. The article reveals the importance of including the elements of culture into the learning process of future foreign language teachers, namely,

studying the phraseological fund as a constituent of the social and cultural competence development of specialists. Social and cultural competence formation is an important factor in a foreign language mastering. One of the important directions in the process of professional training should be systematic including culture elements in the teaching process at its different stages. Studying phraseological units and their fluent usage are closely connected with social and cultural competence. There are given the examples of practical exercises for improving future specialists' professional competence. It is important to consider idioms in the context presented in authentic sources. It is pointed out that if the culture context presupposes knowledge of the realities common to the whole English nation, then the social context is the knowledge of the specific social conditions of communication adopted in the country the language of which is being studied. These very conditions naturally express the way of thinking of the English. The study of phraseological units and their fluent usage are closely connected with social and cultural competence. The article provides examples of practical tasks aimed at improving the professional competence of future specialists. There also certain difficulties which may occur in the learning process are highlighted. Tasks can be based on both independent work of students and group work, when a teacher correlates the work giving help in determining the meaning of phraseological units. Particular attention is paid to the translation of idioms, which is important for understanding the mentality of the English. The importance of etymological analysis of phraseological units that connects the language with historical events, personalities, the nature of the country is indicated. Factors that contribute to the successful mastering of the language are considered.

Key words: culture, social and cultural competence, phraseological unit, idiom.